

Nemzetpolitikai összefoglaló

2014. 34. hét

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

NPKI | NEMZETPOLITIKAI
KUTATÓINTÉZET

Orbán–Kelemen-egyeztetés a romániai elnökválasztásról

Sok sikert kívánt Orbán Viktor kormányfő Kelemen Hunor RMDSZ-elnöknek a romániai államfőválasztáson való részvételéhez kettejük budapesti egyeztetésén. Orbán Viktor arra számít, hogy megerősödik a magyar közösség súlya a román belpolitikában, valamint ésszerűbb alapokra lehet helyezni a magyar–román kapcsolatokat. „Ebben az időszakban egész Románia figyel, éppen ezért szélesebb körben mutathatjuk meg az erdélyi magyar közösség törekvéseit, érdekeit. Ez a legjobb alkalom arra, hogy elmondjuk, kik vagyunk, és mit akarunk” – mondta Kelemen Hunor. „El kell mondanunk a román többségnek, hogy mi, magyarok dolgozó, adózó, értékteremtő polgárai vagyunk ennek az országnak, de saját hagyományaink, értékeink és érdekeink vannak. Azért is fontos, hogy jelöltet állítsunk, mert a román politikusok, pártok között egy sincs, amely az erdélyi magyarok specifikus kérdéseire megfelelő választ adna” – tette hozzá az RMDSZ elnöke. A szövetségi elnök a találkozón elmondta, az erdélyi magyar embereknek meg kell mutatniuk, hogy egy erős közösséget jelentenek, „hogy minket nem lehet megkerülni, amikor az ország jövőjéről döntenek”. Kelemen Hunor szerint ezért nem lehetséges az, hogy a választások első fordulójában román jelöltet támogassanak az erdélyi magyarok. „Egységes fellépésünkkel akár azt is eldönthetjük a második fordulóban, hogy ki lesz Románia elnöke, és hogyan fogunk élni a következő öt évben. Az elnökválasztás tehát jó alkalom arra is, hogy megmutassuk közösségünk erejét” – hangsúlyozta Kelemen Hunor. Az Országházban zajlott tárgyaláson az RMDSZ elnöke és a magyar miniszterelnök általánosságban is áttekintette az aktuális nemzetpolitikai kérdéseket, valamint megállapodtak abban, hogy tovább erősítik a Fidesz és az RMDSZ kapcsolatait.

Román–magyar pengeváltás az autonómia ügyében

Román-magyar diplomáciai pengeváltást eredményezett Titus Corlăţean Budapest elleni virulens támadása. A román diplomácia vezetője a Hargita megyei Marosfőn rendezett román szabadegyetemen a magyar-román alapszerződés megsértésének minősítette magyarországi döntéshozóknak az etnikai autonómiát támogató nyilatkozatait. „A magyarországi döntéshozóknak a kollektív jogokat, vagy az etnikai alapú területi autonómiát szorgalmazó nyilatkozatai, amelyeket nem egyszer román területen fogalmaznak meg, gyakorlatilag megkérdőjelezzik a Románia és Magyarország közötti alapszerződés érvényességét, ami nagyon súlyos, vagy éppenséggel a szerződés megsértését jelenthetik” – idézte a külügyminisztert az MTI. Corlăţean szerint politikailag, jogilag és közigazgatásilag is elfogadhatatlan az „ügynevezett Székelyföld autonómiája mesterséges témájának” felvetése a magyarországi döntéshozók részéről. „A mindkét fél által elfogadott alapszerződés 15. cikkelye és melléklete azt szögezi le összefoglalva, hogy kétoldalú kapcsolatban nem fogadjuk el a kollektív jogokat és az etnikai alapú autonómiákat” – érvelt a szociáldemokrata politikus. A külhoni, valamint a székelyföldi románok helyzetére fókuszáló szabadegyetemen Corlăţean utalt Orbán Viktor

miniszterelnöknek a Bálványosi Nyári Szabadegyetemen tett kijelentésére is, miszerint az elmúlt években nem volt olyan magyar kormányfői nyilatkozat, amely ne adta volna meg a tiszteletet a román népnek és vezetőinek, de román oldalról hosszú az ilyen nyilatkozatok listája. A román külügyminiszter azt mondta: a tisztelet elsősorban az 1996-ban aláírt magyar-román alapszerződés tiszteletben tartását jelenti. Marosfőn az RMDSZ székelyföldi autonómiatervezetéről is kérdezték a külügyminisztert. Bár a jogszabály szövegét a szövetség még nem hozta nyilvánosságra, a fórum résztvevői tudni vélték, hogy abban olyan rendelkezés szerepel, miszerint azok, akiknek nem felel meg autonómia, a státútum elfogadásától számított fél éven belül kérhetik átköltöztetésüket. „Nem láttam egy végleges, írott formáját az etnikai alapú területi autonómiáról szóló tervezetnek, és nagy érdeklődéssel várom, hogy pontosabban megismerhessem ezeket az elképzeléseket. De hogy román etnikumú román állampolgárokat arra kötelezzenek, hogy elköltözzenek, az teljességgel elfogadhatatlan. Ilyesmiről beszélni sem érdemes, ez olyan szélsőséges elképzelés, aminek nincs mit keresnie egy demokratikus társadalomban” – hangsúlyozta Corlăţean a szabadegyetemen, amelynek résztvevői felhívást intéztek Románia államfőjéhez, kormányához és parlamentjéhez, amelyben határozott állásfoglalást sürgetnek a székelyföldi autonómiatörekvések ügyében. A magyar diplomácia azonban úgy véli, az autonómia kérdése nem sérti a magyar-román alapszerződést, hiszen éppen ez a dokumentum emeli a kisebbségi ügyeket a kétoldalú kérdések közé. Nagy Anna, a Külgazdasági és Külügyminisztérium (KKM) szóvivője az MTI-nek Corlăţean szavaira reagálva elmondta: Magyarország már többször is világossá tette Románia előtt, hogy a kétoldalú alapszerződés értelmében a romániai magyarság ügyeit nem tekinti román belügynek. „Martonyi János korábbi külügyminiszter például tavaly márciusi bukaresti látogatása alkalmával is kifejtette ezt az álláspontot” – emlékeztetett, hangsúlyozva: az autonómia kérdésében „a román kormány nem Magyarországgal vitatkozik, hanem a saját állampolgáraival”. A szóvivő szerint történelmi példák is azt mutatják, hogy az autonómia kivívásához szükség van az anyaország támogatására. A román külügy Budapest válaszát sem hagyta annyiban, és pénteken este szóvivője útján reagált. Brânduşa Predescu leszögezte: ami Romániának a saját állampolgáraihoz fűződő viszonyát illeti, az nem tartozik semmilyen más országra, ideértve Magyarországot is. A kommuniké megismételte azt a Titus Corlăţean román külügyminiszter által is kifejtett álláspontot, miszerint az 1996-ban aláírt alapszerződés nem jogosítja fel Magyarországot, hogy etnikai alapú területi autonómiát vagy kollektív jogokat követeljen a kisebbségek számára. „Ezt Magyarország is elfogadta. Az autonómia csak ebben a vonatkozásban tekinthető kétoldalú ügynek. Következésképpen azt sugalljuk a magyar félnek: olvassa el figyelmesen az alapszerződést és tartsa be rendelkezéseit” – fogalmaz a közlemény.

Megkezdte az aláírásgyűjtést az RMDSZ

Megkezdte a novemberi államfőválasztáson való induláshoz szükséges 200 ezer aláírás összegyűjtését az RMDSZ. A szervezet Kelemen Hunor szövetségi elnököt indítja a megmérettetésen, akárcsak öt évvel ezelőtt. A tervek szerint az induláshoz szükséges dokumentumokat legkésőbb szeptember 23-án iktatják – jelentette be Kovács Péter főtitkár, az RMDSZ kampányfőnöke. Elmondta, ebben a kampányban a szövetség ismét megmutatná, hogy egy erős közösséget képvisel, s hogy az RMDSZ-t már nem lehet megkerülni, ha az ország jövőjéről döntenek. „Kelemen Hunornak képviselnie kell a magyarok érdekeit, hangot kell hogy adjon gondjainknak, elvárásainknak. A magyar államelnökjelölt közösségünk hangja” – fogalmazott a kampányfőnök. Kovács Péter elmondta még, Kelemen Hunor komoly, kiegyensúlyozott vezető, aki jól ismeri a közösség értékeit és problémáit is. „A magyarok ismerik és bíznak benne, a román politikusok pedig tisztelik és meghallgatják. Az RMDSZ jelöltje minden magyar embert képvisel” – mondta Kovács Péter. Az RMDSZ egyébként országszerte valamennyi megyei és területi szervezetének székházában gyűjti az aláírásokat.

Wetzel: Magyar magatartás tartja meg a nemzetet

A Szent István napi ünnepsorozat keretén belül került sor augusztus 17-én államalapító királyunkra való emlékünnepre Királyhelmeceken. Az ünnepi beszédet Wetzel Tamás, Magyarország Miniszterelnökségének nemzetpolitikaért felelős helyettes államtitkára tartotta. Wetzel Tamás beszédében kiemelte, hogy amikor István királyra emlékezünk, akkor nem pusztán egy személyre, nem csupán egy uralkodóra emlékezünk, hanem Magyarország alapítására is, s mindazokra az évszázados, évezredes értékekre, amik Szent István óta megtartották és megtartják a nemzetet. És bár sokszor próbálták kikezdeni népünket, a herderi jóslat szerint már lennünk sem kellene; de az a nemzet, amelynek olyan államalapítója van, mint Szent István, az a nemzet ma is tud ünnepelni, s még sokáig teheti, ha az István királyi gyökerekre tekintve megtartja keresztyénységét és szuverenitását. Ünnepi beszédében utalt arra, hogy Magyarország, akár törvényeivel is igyekszik segítő kezet nyújtani a határon túli, s így a felvidéki magyarságnak. Záró gondolatai között Márai Sándort idézte, aki szerint magyarnak lenni nem állapot, magyarnak lenni magatartás; ezt a magatartást kívánta a királyhelmecei és bodroglői magyaroknak.

Késik az állampolgársági törvény módosítása

Még mindig nem tudni, hogy mikor kerülhet a szlovák törvényhozás elé a súlyosan jogsértő állampolgársági törvény módosító javaslata, amelynek várható elfogadását

korábban az idei év első felére ígérte Robert Kaliňák belügyminiszter. A törvénymódosító javaslat állítólag már hónapok óta kész, Kaliňák egy hónappal ezelőtt attól beszélt, hogy tárcája már csak a külügyminisztérium jelzésére vár. A belügyminiszter a TASR hírügynökségnek nyilatkozva nem beszélt arról, hogy mi késlelteti a törvénymódosító javaslat előterjesztését. Azt viszont ismertette, hogy az indítvány az idegen állampolgárság megszerzését és a szlovák egyidejű megtartását az adott országban lévő állandó lakhelyhez kötné. Azok a polgárok, akik az első Fico-kormány idején elfogadott, jelenleg is hatályban lévő jogszabály alapján veszítették el állampolgárságukat, visszakaphatják azt, amennyiben kérelmezik. „Ha kérelmet nyújtanak be, vissza lesz állítva az eredeti állapot” – jegyezte meg a belügyminiszter. Eddig több mint 860 személy veszítette el állampolgárságát a jogszabály miatt. A törvény jelenlegi formáját 2010 júniusában, Robert Fico előző kormánya idején fogadták el, a magyar parlament könnyített honosításról hozott döntésére reagálva. A jelenleg hatályos törvénnyel az Alkotmánybíróság is foglalkozik, a taláros testület ősszel hirdethet ítéletet.

Pásztor István: a cél továbbra is a szülőföldön való megmaradás és boldogulás

Meg kell teremteni a szülőföldön való megmaradás és boldogulás lehetőségét a külföldi magyaroknak - hangsúlyozta a Vajdasági Magyar Szövetség és a tartományi képviselőház elnöke a Szent István napi vajdasági központi ünnepségen, a Szabadka melletti Palicson. Pásztor István az ünnepség mottóját is többször elismételte beszédében. Ez Reviczky Gyula Szent István napján című versének részlete, amely szerint „A kóbor lábat, kósza kedvet/ Egy helyhez, egy honhoz kötéd”. Pásztor István a már említett Reviczky-idézethez kapcsolódóan kifejtette: a „hely” földrajzi értelemben és intézményi értelemben is érthető, a lényeg azonban a „hon”, amely az értékrendet, a kereszténységhez való tartozást jelenti. Amikor Szent István helyet és hont választott, „akkor ilyen értelemben teremtette meg a létbiztonság, a talpon maradás esélyét” - magyarázta Pásztor. Szerinte ma gyakran negatívan állnak a hely és a hon kérdéséhez, de nemcsak a Vajdaságban, hanem az anyaországban is, „ezért rengetegen máshol keresik a boldogulásukat”. Hozáfüzte: „gyakran a lemondás, az önfeladás, a kilátástalanság hangjai fogalmazódnak meg, és ilyenkor az ember nehezen tud kézzelfogható választ adni, nehezen tudja azt mondani, hogy minden rendben van”. Ezért - tette hozzá – „akik úgy döntenek, hogy átmeneti jelleggel más helyet keresnek, elhagyván a hazájukat, akkor szerintem ezt a döntést megértéssel kell fogadnunk, nem örömmel, de megértéssel”. „Nekünk, akik itt maradunk, az a feladatunk, hogy megteremtjük a feltételeit annak, hogy akik még itt vannak, itt maradjanak, akik elmentek, visszatérjenek” - tette hozzá. Az ünnepség résztvevőit levélben üdvözölte Potápi Árpád János nemzetpolitikáért felelős államtitkár. A Miniszterelnökség

államtitkárának gondolatait Pirityiné Szabó Judit fősztályvezető tolmácsolta. Ebben is kiemelt helyen szerepelt a szülőföldön való megmaradás fontossága. Elhangzott, hogy az ezer éven át élő Szent Istváni örökség arra kötelez minket, hogy „mi magunk is a jövőnkért, a magyar nemzet jövőjéért tevékenykedjünk”. Kiemelte a vajdasági Magyar Nemzeti Tanács erre irányuló programjait, és külön hangsúlyt fektetett arra, hogy az anyaország és a Vajdasági Magyar Szövetség fontos céljává vált a külhoni magyar közösség gazdasági megerősítése. Az államtitkár munkatársának tolmácsolásában elhangzott: a magyar közösségek szempontjából az a legfontosabb, hogy a szülőföldön megmaradjanak, akik pedig már elmentek, azok térjenek haza, s hogy a Vajdaságban mindenki megtalálhassa a boldogulást. A nemzetpolitika pedig arra is irányul, hogy a nemzeti egység a hétköznapiakban is megmaradjon. A Szent István napi vajdasági központi ünnepségen több százan vettek részt a Vajdaság minden részéről.

Pásztor István: Jó döntés volt belépni a szerbiai kormányba

Jó döntést hozott a Vajdasági Magyar Szövetség (VMSZ), amikor a márciusi szerbiai választásokat követően kormánykoalícióra lépett a Szerb Haladó Párttal (SNS) – jelentette ki a kormány első száz napját értékelve Pásztor István, a VMSZ elnöke a szabadkai Pannon RTV pénteki híradójában. A legnagyobb délvidéki magyar párt elnöke hangsúlyozta, hogy a VMSZ most „egy jelentős erőfeszítésnek a részese, nem egy dicsőséghadjáratnak, mert ez egy nagyon terhelt időszak”, de már akkor is tisztában voltak az előttük álló nehézségekkel, amikor aláírták a koalíciós szerződést. „Jó döntést hoztunk, amikor úgy döntöttünk, hogy az asztalnál ülve próbálunk befolyást gyakorolni a folyamatokra” – magyarázta, utalva korábbi kijelentésére, miszerint a kormány részeként sikeresebben tudnak érvényt szerezni a vajdasági magyarság számára fontos ügyeknek, mint ellenzékéből politizálva. Senki számára sem lehet kielégítő a száz nap alatt elvégzett munka a várakozásokhoz viszonyítva – fogalmazott a VMSZ elnöke. Hozzátette: „Nem szabad azonban elfelejteni sem a problémáknak a mélységét, sem a sokszámúságát, sem azt az áldatlan állapotot, amelybe az ország került az árvíz következményeképpen. Mindezzel birkózott a kormányzat, és annak részeként mi is”. Az áprilisban aláírt koalíciós szerződésbe a vajdasági magyar közösség, a tartomány, valamint a magyar és a szerb nép történelmi múltja szempontjából fontos kérdések is bekerültek, ezek közül az első száz napban több is megvalósult. A VMSZ elnöke ezek közül a - kisebbségi önkormányzatként működő - nemzeti tanácsokról szóló törvény megváltoztatását emelte ki, amely megteremtette a feltételeket ahhoz, hogy október 26-án nemzeti tanácsi választásokat lehessen tartani Szerbiában. Emellett igen fontosnak nevezte annak a médiatörvény-csomagnak a kidolgozását és elfogadását, amely „több mint 10 év várakozás után pontot tett a számunkra nagyon fontos kérdések végére”. Ezek között az alapítói jogok, a finanszírozás és a privatizáció kérdése áll a legfőbb helyen. Ez utóbbi kötelező érvényű lépés volt – magyarázta Pásztor -, „de azt gondolom, hogy olyan feltételrendszert sikerült beépíteni a

törvénybe, amely azt tudja garantálni, hogy a kisebbségi közösségek nyelvén sugárzott műsorok életben tudjanak maradni. Nekünk ez volt az elsődleges célunk”. A vajdasági politikus a VMSZ kormányzati szerepvállalásával kapcsolatban összegzőként megjegyezte: „nem feledkeztünk meg a választási programban megfogalmazott célkitűzésekről, naponta szembesítjük önmagunkat azokkal az ígéretekkel, amelyeket megfogalmaztunk, és iparkodunk megvalósítani azokat”.

Orbán Viktor a KMKSZ vezetőivel tárgyalt

Az ukrajnai krízisről, parlamenti képviselétről és Kárpátalja fejlesztéséről tárgyalt Orbán Viktor miniszterelnök a KMKSZ vezetőivel. Orbán Viktor az Országházban fogadta Brenzovics Lászlót, a KMKSZ elnökét valamint Gulácsy Géza és Barta József alelnököket. A találkozón a miniszterelnök hangsúlyozta: a magyar kormány mindent megtesz a válság békés rendezése érdekében, és kiemelt figyelemmel kíséri a kárpátaljai magyarság helyzetét a konfliktusban. Ukrajnában hamarosan kiírják a parlamenti választásokat, ennek kapcsán a tanácskozás résztvevői reményüket fejezték ki, hogy az ukrán államfő teljesíteni tudja szerződésben vállalt ígérését a kárpátaljai magyarság parlamenti képviseletének megteremtésére. A KMKSZ vezetői tájékoztatták a kormányfőt a Kárpátalját érintő fejlesztési terveikről. Orbán Viktor leszögezte, hogy az Ukrajnában élő magyarság jelenleg kiemelt helyet foglal el a magyar nemzetstratégiában, ezért kormánya minél több olyan fejlesztésben részt kíván vállalni, mely a kárpátaljai magyarok életét megkönnyíti.

Életbe lépett az új felsőoktatási törvény

Orosz Ildikó, a Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség (KMPSZ) és a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola elnöke értékelte a közelmúltban életbe lépett új felsőoktatási törvényt a Kárpátalja hetilapnak adott interjújában. Orosz Ildikó kiemelte, „a törvény minden állampolgár számára egyenlő hozzáférést garantál a felsőoktatáshoz, tiltja a diszkriminációt egyebek mellett bőrszín, szociális helyzet, nemzetiség, nyelv és származás alapján. Várjuk tehát, hogy ezt az elvet a nemzetiségi kisebbségek vonatkozásában is érvényesítsék, például kíváncsiak leszünk, miként biztosítanak egyforma esélyeket a kárpátaljai magyar iskolák végzőseinek a felvételi pontszámításnál”. A felsőoktatás nyelvéről szóló cikkely kapcsán elmondta, első mondata kimondja, hogy a felsőoktatás nyelve az ukrán. „A továbbiakban azonban négy felmentési lehetőséget is megfogalmaz a dokumentum ezen általános szabály alól. Ezek közül az utolsó, s egyben a legerősebb úgy fogalmaz, hogy az Ukrajnában bejegyzett magánalapítású felsőoktatási intézményekben az alapítók határozzák meg az oktatás nyelvét. Amennyiben külföldi felsőoktatási intézmény

ukrajnai kihelyezett tagozatáról van szó, a külföldi egyetem vagy főiskola határoz az oktatás nyelvéről. Emellett, Ukrajnán belül, az állami felsőoktatási intézmények tudományos tanácsai dönthetnek arról, hogy a kisebbségek nyelvi kompetenciájának elsajátítása, fejlesztése érdekében, az adott képzés specifikumaiból adódóan hány tantárgyat és milyen óraszámokban oktatnak egy bizonyos kisebbség vagy valamely más ország nyelvén. Magyarán, jelentős mértékben a felsőoktatási intézményekre bízva a törvényalkotó a döntés lehetőségét e tekintetben.”

